

Vesistö on valuma-alueensa peili

Vesienhuolto- ja vesienpuhdistuskeskus

VEDENLAATU Kokemäenjoen VESISTÖALUEELLA

Kokemäenjoki on viidenneksi suurin jokivesistöemme. Vesireitin suurten järvien vedenlaatu on parantunut merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Taajamien ja teollisuuden päästöt ovat vähentyneet murto-osaan muodostaen enää 5 prosenttia fosforikuormituksesta. Nyt haasteena on maatalouden ja haja-asutuksen kuormituksen vähentäminen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamien ääritilanteiden hallinta.

Kokemäenjoki on viidenneksi suurin jokivesistöemme

Kokemäenjoen vesistöalueen latvat ulottuvat pohjoisessa Ähtäriin ja idässä Päijänteelle. Varsinainen 121 km pitkä Kokemäenjoki alkaa Sastamalasta, josta se virtaa Porin kautta Selkämereen. Kokemäenjoen 57 metrin putouskorkeus on lähes kokonaan käytössä Tyrvään, Äetsän, Kolsin ja Harjavan voimalaitoksissa.

Laajalla valuma-alueella vedenlaatu vaihtelee luontaisesti. Esimerkiksi vesistön pohjoisosan latvavedet ovat luonnostaan ruskeita humusvesiä ja Vanajan reitin vedet puolestaan savisameita. Ihmistoiminta on lisännyt vesistöjen kuormitusta ja muuttanut niiden luontaista tilaa. Muuttuva ilmasto tekee kuormituksen hallinnasta entistä haastavampaa.

Suurten järvien vedenlaatu on parantunut

Kokemäenjoen vesistöalueen tila on parantunut merkittävästi 1970-luvulta, jolloin vedenlaatu oli paikoin hyvinkin huono. Esimerkiksi metsäteollisuuden aiemmin voimakkaasti kuormittaman Näsijärven selkälakeiden tila on jo elpynyt vähintään hyväksi.

Rehevyyden lisäksi alavirtaan mentäessä ja mereen laskeva vesi on ekologiselta tilaltaan välttävää. Heikoimmassa tilassa ovat vesistön kaakkoisosassa sijaitsevat Vanajaveden ja Loimijoen alueet. Rehevytyminen jatkuu myös monilla pienemmillä järvillä.

Tutustu järvien vedenlaatuun
www.vesikeskus.fi/vedenlaatu

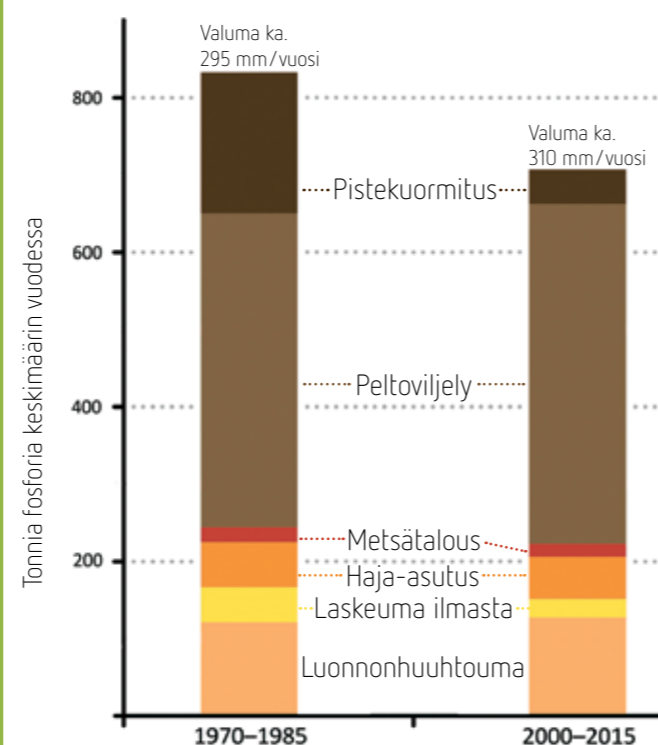
Pistekuormitus on vähentynyt – haasteena hajakuormitus

Kokemäenjoen vesistön minimiravinne on fosfori. Valuma-alueelta tulevan fosforin kokonaiskuormitus on vähentynyt lähes 15 prosenttia 1970-luvun alun tasosta. Pistekuormituksen väheneminen johtuu lähinnä taajamien ja teollisuuden jätevesienkäsittelyn tehostumisesta ja metsäteollisuuden vähenemisestä. Myös orgaaninen pistekuormitus on vähentynyt murto-osaan ja pääreitit järvien happitilanne onkin nykyään hyvä. Pääosin peltoviljelystä ja haja-asutuksesta peräisin olevan hajakuormituksen määrä on pysynyt samalla tasolla, ja vaatii vielä aktiivisia vähennystoimia.

Vain noin puolet valuma-alueella muodostuvasta fosforikuormituksesta päätyy mereen. Loppu pidättyy valuma-alueen järviin ja jokiin.

Kokemäenjoen vesistön valuma-alueelta tuleva fosforin kokonaiskuormitus

Vedenlaadun ja ravinnekuormituksen malli VEMALA (Suomen ympäristökeskus)

KVVY
www.kvvy.fi

KVVY
www.kvvy.fi

Kokemäenjoen vesistön vesienhuolto- ja vesienpuhdistuskeskus ry (KVVY) on tutkinut Kokemäenjoen vesistöalueen vesien tilaa jo 1960-luvulta alkaen. Vedenlaatua tarkkaillaan säännöllisesti lukuisissa järvissä ja joissa erilaisten tarkkailuohjelmien yhteydessä. Jätevedenpuhdistamoiden ja teollisuuden kuormitustarkkailuja tehdään noin 130 kohteessa. Lisäksi tutkitaan kuormituksen vaikutuksia kalastoon, pohjaeläistöön, sedimenttiin ja kasvillisuuteen.

KVVY on voittoa tavoittelematon yhdistys. Yhdistyksen jäseniä ovat kunnat, teollisuus ja erilaiset yhteisöjäsenet. Jäseniä on noin 120. Yhdistyksellä on yli 100 työntekijää. Päätoimipaikka sijaitsee Tampereella ja muut toimipaikat Porissa, Raumalla, Hämeenlinnassa ja Sastamalassa.

Tutustu KVVY:n monipuolisiin tutkimus- ja laboratoriopalveluihin

www.kvvy.fi

Kaivovesipullot verkkokaupastamme
kauppa.kvvy.fi

Vedenlaatu muuttuu Kokemäenjoen latvavesiltä alajuoksulle

Ihmistoiminta vaikuttaa ekologiseen tilaan

Ekologisen tilan luokittelussa vesistön eliöstöä ja veden kemiallista laatua verrataan tilaan, jolloin ihmistoiminta ei ole vielä aiheuttanut muutoksia vesistössä. Ekologisen tilan parannustavoitteet asetetaan vesistön luontaisten ominaispiirteiden mukaan eikä esimerkiksi luontaisesti karuja ja reheviä järviä verrata toisiinsa. Ekologinen luokittelu ei suoraan kerro järven virkistyskäyttöarvosta.

Voimalaitospadot estävät taimenen vaeltamisen Kokemäenjoessa. Pienemmissä puroissa aktiiviset virtavesien kunnostustoimet ovat kuitenkin elvyttäneet luontaisesti lisääntyviä taimen- ja rapukantoja.

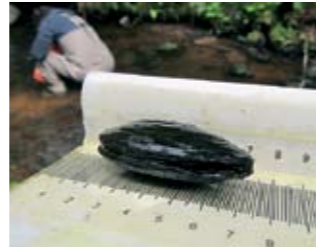

Kokemäenjoen jokiosuuden vedenlaatu määräytyy pitkälti yläpuoliselta valuma-alueelta tulevan kuormituksen mukaan. Kuormitus johtuu nykyään pääasiassa haja-kuormituksesta, ja vedenlaatu vaihtelee alajuoksulla suuresti sääolojen mukaan.

Porin edustan merialueen vedenlaatu on parantunut jokiveden laadun parantuessa, mutta saariston merialueen ekologinen tila on edelleen vain tyydyttävä. Ulkomerellä vesien tila on hyvä ja vesi on kirkasta ja vähäravinteista.

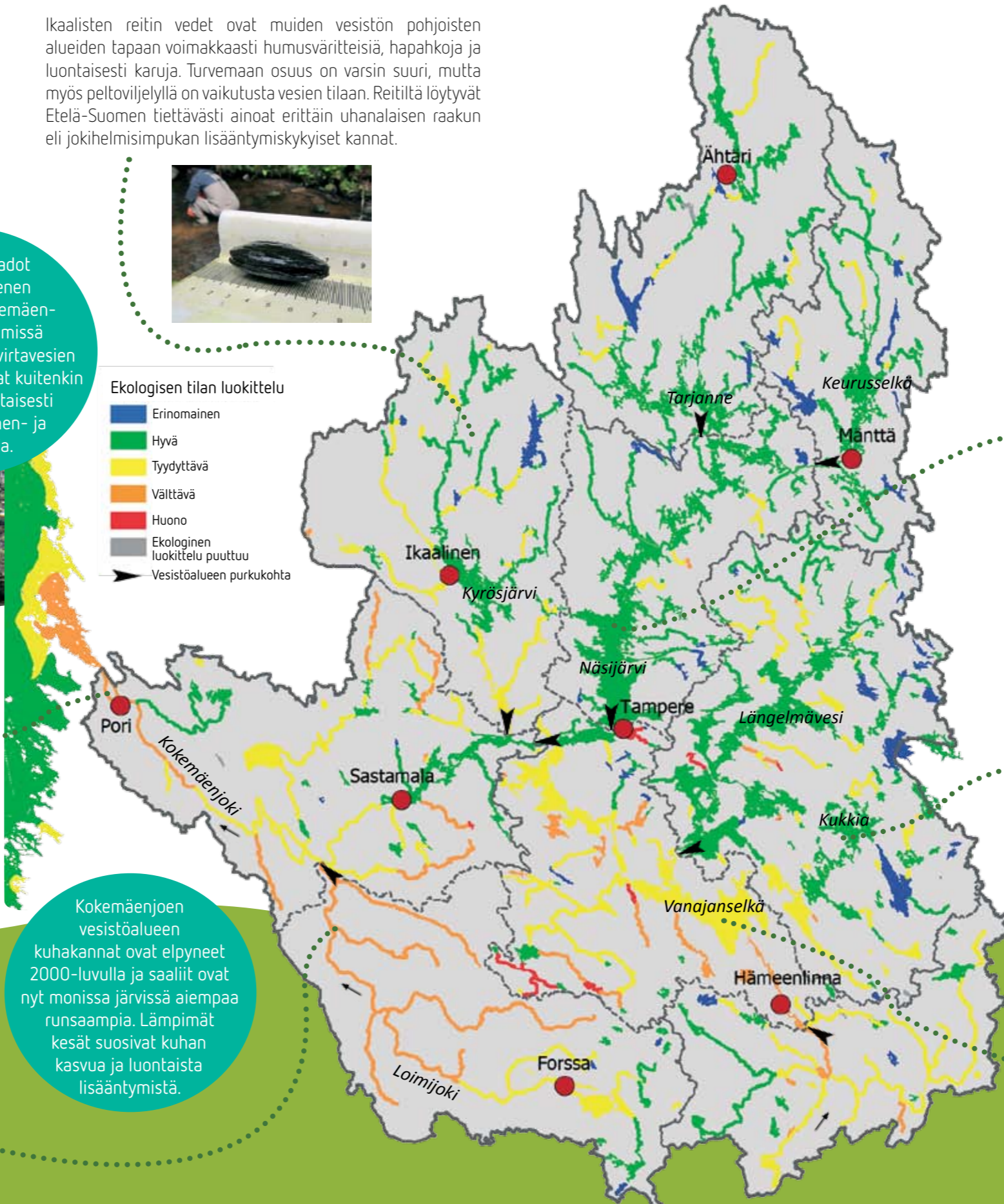
Huittisissa Kokemäenjokeen yhtyy Loimijoki. Loimijoki virtaa Suomen viljavimpien maanviljelysalueiden halki. Tehokkaan viljelyn ja maaperän savipitoisuuden vuoksi joen vesi on sameaa ja runsasravinteista. Loimijoen ekologinen tila on välttävä ja se vaikuttaa merkittävästi koko alapuolisen Kokemäenjoen vedenlaatuun.

Ikaalisten reitin vedet ovat muiden vesistön pohjoisten alueiden tapaan voimakkaasti humusväritteisiä, hapahkoja ja luontaisesti karuja. Turvemaan osuus on varsin suuri, mutta myös peltoviljelyllä on vaikutusta vesien tilaan. Reitiltä löytyvät Etelä-Suomen tiettävästi ainoat erittäin uhanalaisen raakun eli jokihelmisimpukan lisääntymiskykyiset kannat.

Ekologisen tilan luokittelu

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä
- Huono
- Ekologinen luokittelu puuttuu
- ▶ Vesistöalueen purkukohta

Kokemäenjoen vesistöalueen kuhakannat ovat elpyneet 2000-luvulla ja saaliit ovat nyt monissa järvissä aiempaa runsaampia. Lämpimät kesät suosivat kuhan kasvua ja luontaista lisääntymistä.

Kokemäenjoen vesistöalueen pohjoisimmat latvavedet löytyvät Ähtäriin ja Keuruun suunnalta. Vesistöalueelle on tyypillistä vesien humuspitoisuus, joka ilmenee veden ruskeana värinä. Turvemaita onkin valuma-alueella huomattavan paljon.

Vesien tila on muuttunut voimakkaasti viime vuosikymmeninä esimerkiksi Näsijärvellä, jossa metsäteollisuuden loppuminen on vähentänyt pistekuormituksen murtoosaan aiemmasta. Aiemmin huonokuntoisen Näsijärven selkälakeiden vedenlaatu on nykyään vähintäänkin hyvä, mutta suljetummilla lahtialueilla rehevöitymisongelmia edelleen esiintyy.

Hauhon reitille on ominaista vesien luontainen kirkkaus ja karuus. Pääosin tämä johtuu soiden vähydestä. Reitiltä löytyy myös uhanalaisen ormon ainoa tiedossa oleva kasvupaikka.

Tampereen alapuolella Pyhäjärvellä pääuomaan liittyvät Vanajan reitin rehevät savisameat vedet. Myös Vanajan reitillä pistekuormitus on vähentynyt huomattavasti ja vedenlaatu on parantunut. Vedenlaatu on kuitenkin edelleen vain tyydyttävää ja tehokkaita toimia hajakuormituksen vähentämiseksi tarvitaan.